

בנעם יי ולבקר בהיכלו. ואינון מדורהון, יתיר
ועלאה מפל אינון מלאכין קדישין, וכל דרגין
דלהון. דהא ההוא אתרא (ס"א סדרה) עלאה, לא
זכאין עלאין ותתאין למחמי ליה, הדא הוא
דכתיב, (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך
וגו'.

ואינון דלא זכאין לסלקא כל כף פאינון, (ס"א
דוכתא, אית זכו) דוכתאייא אית לון לתתא
כפום אורחיהו, ואלין לא זכאין לההוא אתר,
ולמחמי כמה דחמאן אינון דלעילא, ואלין
קיימי בקיומא דעדן תתאה ולא יתיר. ואי
תימא מאן עדן תתאה. אלא דא עדן דאקרי
חכמה תתאה, ודא קיימא על גן דבארעא,
ואשגחותא דהאי עדן עליה (ולא יתיר), ואלין
קיימי בהאי גן, ואתהנון מעדן דא.

מאי בין עדן תתאה לעלאה. פיתרון האור מן
החשף, עדן תתאה, אקרי עדנא נוקבא.
עדן עלאה, אקרי עדן דכר, עליה פתיב עין
לא ראתה אלהים זולתך. האי עדן תתאה,
אקרי גן לעדן דלעילא, והאי גן אקרי עדן,
לגן דלתתא. ואלין דמשפכחי בגן תתאה,
אתהנון מהאי עדן דעלייהו, בכל שבת ושבת,
ובכל ירחא וירחא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה סו)
והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו.
ועל אלין אמר שלמה, מן החיים אשר המה
חיים עדנה, דהא אלין בדרגא עלאה יתיר
מנייהו. מאן אינון. אינון שפכר מתו, וקבילו
עונשא תרי זמני, ואלין אקרוון פספ מזוקק,
דעאל לנורא זמנין ותריין, ונפיק מניה זזהמא,
ואתברר ואתנגי. (קהלת ד) וטוב משניהם את אשר
עדן לא היה. ההוא רוחא דקאים לעילא,
ואתעכב לנחתא לתתא, דהאי קאים בקיומיה,

את אשר עדן לא היה - אותה רוח שעומדת למעלה והתעכבה

העליון הקדוש, כמו שנאמר
(תהלים כו) לחזות בנעם ה' ולבקר
בהיכלו. ואותם מדוריהם יותר
ועליון מפל אותם מלאכים
קדושים וכל דרגותיהם. שהרי
אותו מקום (סדרה) עליון לא זוכים
עליונים ותחתונים לראותו. זהו
שכתוב (ישעיה סד) עין לא ראתה
אלהים זולתך וגו'.

ואותם שלא זוכים לעלות כל כף
פאותם אלה, (מקום יש זכו) מקומות
יש להם למטה כפי דרכיהם,
ואלה לא זוכים לאותו מקום
ולראות כפי שרואים אלו
שלמעלה, ואלה עומדים בקיום
של עדן התחתון ולא יותר. ואם
תאמר, מה זה עדן תחתון? אלא
זה עדן שנקרא חכמה תחתונה,
וזה עומד על גן שבארץ,
והשגחת עדן זה עליו (ולא יותר),
ואלה עומדים בגן זה ונהנים
מעדן זה.

מה בין עדן תחתון לעליון? (קהלת
ג) פיתרון האור מן החשף. עדן
תחתון נקרא עדן נקבה, עדן
עליון נקרא עדן זכר, עליו פתוב
עין לא ראתה אלהים זולתך. עדן
תחתון זה נקרא גן לעדן
שלמעלה, וגן זה נקרא עדן לגן
שלמטה. ואלה שגמצאים בגן
התחתון נהנים מהעדן הזה
שעליהם בכל שבת ושבת ובכל
חדש וחדש. זהו שכתוב (ישעיה סו)
והיה מדי חדש בחדשו ומדי
שבת בשבתו.

ועל אלה אמר שלמה, מן החיים
אשר המה חיים עדנה. שהרי
אלה בדרגה עליונה יותר מהם.
מי אלו? אלו שפכר מתו וקבלו
ענש פעמים, ואלה נקראים פספ
מזוקק, שנכנס לאש פעמים
ושנים, ויוצא ממנו זזהמא,
והתברר והתנגה. וטוב משניהם
לרדת למטה, שהרי עומד בעמדו